GENERALINĖS ADVOKATĖS ELEANOR SHARPSTON IŠVADA,

pateikta 2006 m. gegužės 4 d. [1]

1. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos Nr. 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo [2] (toliau – Autorių teisių direktyva arba Direktyva) 4 straipsnio 1 dalis reikalauja, kad valstybės narės nustatytų autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių platinimą.

2. 4 straipsnio 2 dalis numato, kad ši teisė nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia savo nuosavybę arba tai daroma su jo sutikimu.

3. Teisės išnaudojimo poveikis yra toks, kad teisės turėtojas negali ja daugiau remtis, siekdamas uždrausti tolesnį platinimą.

1 — Originalo kalba: anglų.

2 — OL L 167, 2001, p. 10.

4. Šiuo prašymu priimti prejudicinį sprendimą *Østre Landsret* (Rytų regiono teismas) (Danija) klausia, ar 4 straipsnio 2 dalis leidžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti tarptautinio teisės išnaudojimo taisyklę (būtent taisyklę, kad teisė yra išnaudojama pirmą kartą pardavus) ir, jeigu taip, ar ši dalis yra galiojanti.

Autorių teisių direktyva

5. Autorių teisių direktyva buvo priimta EB 47 straipsnio 2 dalies ir 55 bei 95 straipsnių pagrindu.

6. 47 straipsnio 2 dalis įgalina Tarybą leisti direktyvas, skirtas koordinuoti nacionalines nuostatas dėl galimybių imtis veiklos ir ja verstis kaip savarankiškai dirbantiems asmenims. Pagal 55 straipsnį 45–48 straipsnių nuostatos yra taikomos paslaugų sričiai.

95 straipsnis įgalina Tarybą nustatyti priemones nacionalinėms nuostatoms, skirtoms vidaus rinkos kūrimui ir veikimui, suderinti.

7. Direktyvos preambulėje įtvirtintos tokios konstatuojamosios dalys:

<...>

„1. Sutartis nustato vidaus rinkos sukūrimą ir sistemos, užtikrinančios, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma, įteisinimą. Valstybių narių autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymų derinimas padeda siekti šių tikslų.

<...>

3. Siūlomas derinimas padės įgyvendinti keturias vidaus rinkos laisves ir yra susijęs su pagrindinių teisės, ypač nuosavybės teisės, įskaitant intelektinę nuosavybę, saviraiškos laisvės ir visuomenės intereso principų laikymusi.

4. Suderinta teisinė autorių teisių ir gretutinių teisių sistema, padidindama teisinį aiškumą ir nustatydama aukštą intelektinės nuosavybės apsaugos lygį, skatins esmines investicijas į kūrybingumą ir novatoriškumą <...>

<...>

7. Bendrijos autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos teisinė sistema <...> turi būti pakeista ir papildyta tiek, kiek tai yra būtina vidaus rinkai sklandžiai veikti. Tuo tikslu tos nacionalinės autorių teisių ir gretutinių teisių nuostatos, kurios valstybėse narėse pastebimai skiriasi arba kelia teisinį neaiškumą, trukdantį vidaus rinkai sklandžiai veikti <...> turėtų būti suderintos <...>

9. Kiekvienas autorių teisių ir gretutinių teisių derinimas turi būti grindžiamas aukšto lygio apsauga, nes tokios teisės yra labai svarbios intelektinei kūrybai. Jų apsauga padeda užtikrinti kūrybingumo palaikymą ir plėtojimą autorių, atlikėjų,

prodiuserių, vartotojų, kultūros, pramonės ir apskritai visuomenės labui. Dėl to intelektinė nuosavybė yra pripažinta sudedamąja nuosavybės dalimi.

Sutarties 151 straipsnis reikalauja, kad Bendrija savo veiksmuose atsižvelgtų į kultūros aspektus.

<...>

10. Kad autoriai ar atlikėjai galėtų tęsti savo kūrybinį ir meninį darbą, už savo darbo naudojimą jie turi gauti teisingą atlyginimą; jį turi gauti ir prodiuseriai, kad galėtų finansuoti šį darbą. Investicijos, kurių reikia tokiems produktams, kaip fonogramos, filmai ar daugialypės terpės kūriniai sukurti ir užsakomosioms paslaugoms („on-demand") teikti, yra didelės. Tinkama teisinė intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra būtina, kad būtų galima garantuoti galimybes gauti tokį atlyginimą ir patenkinamą investicijų grąžą.

14. Šia direktyva turėtų būti siekiama skatinti mokslą ir kultūrą saugant kūrinius ir kitus objektus, tuo pat metu visuomenės labui darant išimtis ar leidžiant apribojimus švietimo ir mokymo tikslais.

<...>

11. Griežta, veiksminga autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos sistema yra vienas iš pagrindinių būdų užtikrinti, kad Europos kultūra gautų būtinų lėšų kūrybai ir gamybai, o meno kūrėjai ir atlikėjai išlaikytų nepriklausomumą ir orumą.

12. Derama autorių teisių saugomų kūrinių ir gretutinių teisių saugomų objektų apsauga yra svarbi ir kultūros atžvilgiu.

28. Autorių teisių apsauga pagal šią direktyvą apima išimtinę teisę kontroliuoti kūrinio, užfiksuoto materialioje laikmenoje, platinimą. Teisių turėtojui Bendrijoje pirmą kartą pardavus kūrinio originalą ar jo kopijas arba kai originalas ar jo kopijos yra parduodamos jam leidus, išnaudojama teisė kontroliuoti to objekto perpardavimą Bendrijoje. Ši teisė neturėtų būti laikoma išnaudota, jei teisių turėtojas originalą ar jo kopijas parduoda arba originalas ar jo kopijos parduodamos jam leidus ne Bendrijoje. <...>"

8. 1 straipsnio 1 dalis numato , kad Direktyva „reglamentuoja teisinę autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugą vidaus rinkos sistemoje, ypač atsižvelgiant į informacinę visuomenę“. [3]

Nacionalinės teisės aktai

9. 4 straipsnis pavadintas „Platinimo teisė“. Jis numato:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

2. Kūrinio originalo ar kopijų platinimo teisė nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, išskyrus tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda ar kitaip perleidžia jo nuosavybę arba tai daroma jo sutikimu.“

10. Iki Danijai įgyvendinant Autorių teisių direktyvą, *Ophavsret* (Autorių teisių įstatymas) numatė tarptautinį teisės išnaudojimą, paprasčiausiai nustatydamas, kad, „kai kūrinio kopija su autoriaus teisių turėtojo sutikimu yra parduodama ar kitokiu būdu perleidžiama kitai šaliai, kopija gali būti platinama toliau“ [4].

11. *Ophavsret* buvo pakeistas 2002 m. siekiant įgyvendinti Autorių teisių direktyvą [5]. Tai buvo atlikta po žodžių „kitai šaliai“ pridėjus žodžius „Europos ekonominės erdvės ribose“.

12. Pripažįstama, kad šia pataisa siekta tarptautinio išnaudojimo principą pakeisti išnaudojimo Europos ekonominės erdvės (EEE) teritorijoje principu. Šioje išvadoje vartosiu terminą „regioninis teisės išnaudojimas“ išnaudojimui Europos ekonominės

3 — Skaitant EB teisės kontekste autorių teisės („droit d'auteur“) apima išimtines autorių, kompozitorių, menininkų ir t. t. teises, o gretutinės teisės („droits voisins“) – analogiškas atlikėjų (muzikantų, aktorių ir t. t.) ir verslininkų (leidėjų, filmų kūrėjų ir t. t.) teises.

4 — 19 straipsnis.

5 — 2002 m. gruodžio 17 d. įstatymu Nr. 1051.

erdvės teritorijoje ar Europos Sąjungoje apibūdinti [6].

14. 2003 m. ieškovė *Landsret* pareiškė ieškinį Kultūros ministerijai, teigdama, kad *Ophavsretslov* pataisos netaikomos jos DVD produktų, teisėtai esančių rinkoje ne EEE teritorijos valstybėse, importui ir prekybai.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15. *Landsret* sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė šiuos prejudicinius klausimus:

13. Ieškovė – ribotos atsakomybės bendrovė – iki 2002 m. pardavinėjo kinematografijos kūrinius trijose parduotuvėse Danijoje. Pardavinėjami kūriniai daugiausia buvo jos pačios tiesiogiai importuojami iš kitų valstybių – ir Europos Sąjungos narių, ir nesančių tokiomis. Ieškovė daugiausia siūlė platų kino gerbėjams skirtų filmų spektrą, pavyzdžiui, specialius leidimus, įskaitant Amerikos leidimus, specialia technika filmuotus leidimus ir Europoje neprieinamus kūrinius.

„1. Ar 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 4 straipsnio 2 dalis yra negaliojanti?

2. Ar 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti nuostatą dėl tarptautinio teisių išnaudojimo?“

6 — Kaip matysime vėliau (38 ir 39 punktai), nenuostabu, kad toks teisės išnaudojimo principas, kokį yra išplėtojęs Teisingumo Teismas, buvo apribotas išnaudojimu parduodant Bendrijoje. 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimas (OL L 1, 1994, p. 3) šią taisyklę išplėtė bet kur EEE su teisių turėtojo sutikimu parduodamoms prekėms (žr. 6, 11 ir 13 straipsnius kartu su Protokolo Nr. 28 dėl intelektinės nuosavybės 2 straipsniu). Daugumos 7–12 išnašose minimų direktyvų galiojimas buvo išplėstas visoms EEE valstybėms (valstybės narės kartu su Islandija, Lichtenšteinu ir Norvegija), o jų su teisės išnaudojimu susijusios nuostatos pakeistos taip, kad numatytų išnaudojimą EEE mastu. Analizės šioje byloje tikslais principai vienodai taikomi teisės išnaudojimui ES mastu ir išnaudojimui EEE mastu. Kadangi nėra skirtumo, likusioje šios išvados dalyje pakaitomis vartosiu terminus „teisės išnaudojimas Bendrijoje“ ir „regioninis teisės išnaudojimas“.

16. Ieškovė, Lenkijos vyriausybė, Taryba, Parlamentas ir Komisija pateikė rašytines pastabas, ir jie visi, išskyrus Lenkijos vyriausybę, dalyvavo žodiniame bylos nagrinėjime.

17. Nors pirmasis klausimas ir nėra suformuluotas taip, kad jis kyla tik tuo atveju, jei į antrąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai, tačiau tokia yra prašymo priimti prejudicinį sprendimą esmė. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia žinoti, ar tuo atveju, jei 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti nuostatą dėl tarptautinio teisių išnaudojimo, ji yra negaliojanti dėl šios priežasties. Kaip nurodo Komisija, todėl yra logiška pirma atsakyti į antrąjį klausimą (ar 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti nuostatą dėl tarptautinio teisės išnaudojimo?) prieš atsakant į pirmąjį (ar galioja 4 straipsnio 2 dalis?).

Bendrijos teisės aktai dėl analogiškų teisių išnaudojimo

18. Kitų, nei autorių teisės ir gretutinės teisės, intelektinės nuosavybės teisių kontekste, nemažai teisės aktų numato jais reguliuojamų specialių teisių išnaudojimą.

19. Nuomos ir panaudos teisių direktyvos [7] 9 straipsnio 2 dalis suformuluota panašiai kaip ir Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalis. Ji numato, kad 9 straipsnio 1 dalimi atlikėjams, fonogramų gamintojams, filmų gamintojams ir transliuojančiosioms organizacijoms suteikta išimtinė platinimo teisė „(atlikimų fiksacijų, fonogramų, filmų originalų ir kopijų bei transliacijų įrašų, įskaitant jų kopijas, atžvilgiu) Bendrijoje neišsemiama, išskyrus tuos atvejus, kai paties teisių turėtojo arba jam sutikus toks objektas Bendrijoje parduodamas pirmą kartą“.

20. Kitos nuostatos yra dar aiškesnės ir galbūt paprastesnės. Programinės įrangos direktyvos [8] 4 straipsnio c punktas numato, kad „pirmą kartą autoriaus teisių turėtojui arba su jo leidimu pardavus programos kopiją Bendrijoje, išnaudojama tos kopijos platinimo Bendrijoje teisė“. Panašiai Duomenų bazių direktyvos [9] 5 straipsnio c punktas numato, kad „pačiam teisės savininkui arba su jo leidimu kartą pardavus duomenų bazės kopiją Bendrijoje prarandama teisė kontroliuoti tokios kopijos perpardavimą Bendrijos teritorijoje“.

7 — 1992 m. lapkričio 19 d. Tarybos direktyva 92/100/EEB dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, intelektinės nuosavybės srityje (OL L 346, 1992, p. 61).

8 — 1991 m. gegužės 14 d. Tarybos direktyva 91/250/EEB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos (OL L 122, 1991, p. 42).

9 — 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (OL L 77, 1996, p. 20).

21. Kitaip suformuluota Prekių ženklų direktyvos [10] 7 straipsnio 1 dalyje, kuri numato, kad „prekių ženklas nesuteikia savininkui teisės uždrausti juo ženklinti savo paties arba su jo sutikimu į Bendrijos rinką išleistas ir tuo prekių ženklu pažymėtas prekes".

22. Analogiškos nuostatos, nors ir kitaip suformuluotos, yra įtvirtintos ir teisių į dizainą [11] bei puslaidininkių įtaisų topografijų teisinės apsaugos [12] srityje.

Antrasis klausimas

23. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti nuostatą dėl tarptautinio teisės išnaudojimo.

24. Ieškovė ir Lenkijos vyriausybė mano, kad į šį klausimą turėtų būti atsakyta neigiamai. Komisija laikosi priešingos nuomonės. Nei Taryba, nei Parlamentas nepateikė pastabų dėl antrojo klausimo.

25. Manau, kad atsakymas turėtų būti teigiamas, o būtent, kad Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti tarptautinį teisių išnaudojimą.

26. Pirma, nuostatos formuluotė yra gana aiški. 4 straipsnio 2 dalis nedviprasmiškai numato, kad platinimo teisė „nėra laikoma išnaudota Bendrijoje, *išskyrus* tuos atvejus, kai teisių turėtojas Bendrijoje pirmą kartą tą objektą parduoda <...> arba tai daroma jo sutikimu". 4 straipsnio 2 dalis nukrypsta nuo 4 straipsnio 1 dalies taisyklės, kuri valstybes nares įpareigoja nustatyti autoriams išimtinę platinimo teisę. Todėl ji turėtų būti aiškinama siaurai. Preambulės dvidešimt aštunta konstatuojamoji dalis [13] šia prasme taip pat aiškiai suformuluota.

27. Be to, aiškinamasis memorandumas aiškiai numato, kad ši nuostata (kuri buvo iš

10 — 1988 m. gruodžio 21 d. Pirmoji Tarybos direktyva 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 40, 1989, p. 1).

11 — 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/71/EB dėl teisinės dizaino apsaugos (OL L 289, 1998, p. 28) 15 straipsnis.

12 — 1986 m. gruodžio 16 d. Tarybos direktyvos 87/54/EEB dėl puslaidininkių įtaisų topografijų teisinės apsaugos (OL L 24, 1987, p. 36) 5 straipsnio 5 dalis.

13 — Nurodyta pirmiau 7 punkte.

esmės nepakeista [14] nuo pirmo direktyvos pasiūlymo [15]) „valstybėms narėms atima galimybę taikyti tarptautinį teisės išnaudojimą“. Todėl formuluotė buvo pasirinkta sąmoningai.

28. Toliau Teisingumo Teismas jau yra pareiškęs nuomonę dėl analogiško klausimo Prekių ženklų direktyvos [16] kontekste. Sprendime *Silhouette* [17] Teisingumo Teismo buvo klausiama, ar nacionalinės taisyklės, numatančios teisių į prekių ženklą išnaudojimą prekių, išleistų į rinką prekių ženklo savininko ar su jo sutikimu už EEE ribų, atžvilgiu, prieštarauja Prekių ženklų direktyvos 7 straipsnio 1 daliai [18].

29. Teisingumo Teismas pastebėjo, kad pagal 7 straipsnio tekstą teisių išnaudojimas įvyksta tik tada, kai prekės išleidžiamos į rinką EEE [19]. Tačiau buvo teigiama, kad 7 straipsnis, kaip ir Teisingumo Teismo praktika dėl EB 28 ir 30 straipsnių [20], buvo apribotas tuo, kad įpareigojo valstybes nares numatyti teisių išnaudojimą Bendrijoje. Buvo teigiama, kad dėl to 7 straipsnis išsamiai neišsprendė prekių ženklo suteikiamų teisių išnaudojimo klausimo, o paliko valstybėms narėms galimybę priimti teisių išnaudojimo taisykles, kurios būtų platesnės, nei aiškiai numatyta šioje nuostatoje [21]. Todėl tokios taisyklės galėtų apimti ir tarptautinį teisių išnaudojimą.

30. Teisingumo Teismas atmetė šį argumentą. Jis nusprendė, kad nacionalinės taisyklės, numatančios teisių į prekių ženklą išnaudojimą prekių, išleistų į rinką prekių ženklo savininko ar su jo sutikimu už EEE ribų, atžvilgiu prieštarauja Prekių ženklų direktyvos 7 straipsnio 1 daliai su pakeitimais, padarytais EEE susitarimu.

31. Atsižvelgiant į tai, kad Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies formuluotė bet kuriuo atveju yra dar aiškesnė už Prekių ženklų direktyvos 7 straipsnio 1 dalies formuluotę, nematau priežasčių neaiškinti 4 straipsnio 2 dalies pagal Teisingumo Teismo sprendimą *Silhouette*.

32. Galiausiai toks išaiškinimas atitinka Autorių teisių direktyvos vidaus rinkos tikslus. Toliau šį klausimą nagrinėsiu pirmo preju-

14 — Vieninteliu pakeitimu „jo“ buvo pakeistas į „kūrinio“.

15 — Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo pasiūlymas, KOM(97) 628 (galutinis) (OL C 108, 1998, p. 6).

16 — Minėta 10 išnašoje.

17 — Sprendimas C-355/96, 1998, Rink. p. I-4799.

18 — Dėl 7 straipsnio 1 dalies galiojimo išplėtimo EEE žr. 6 išnašą.

19 — 18 punktas.

20 — Žr. toliau 38–40 punktus.

21 — Žr. 21 punktą.

dicinio klausimo, prie kurio dabar pereinu, kontekste.

palikti nuostatą dėl tarptautinio teisių išnaudojimo, ši dalis yra negaliojanti dėl šios priežasties. Šį klausimą nagrinėsiu remdamasi šiuo pagrindu.

Pirmasis klausimas

33. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalis yra negaliojanti.

37. Pirmiausia reikėtų pasakyti keletą žodžių apie intelektinės nuosavybės teisių išnaudojimo Bendrijoje principą.

34. Ieškovė ir Lenkijos vyriausybė mano, kad į klausimą turėtų būti atsakyta teigiamai. Taryba, Parlamentas ir Komisija laikosi priešingos nuomonės.

38. Sprendime *Deutsche Grammophon* [23] Teisingumo Teismas taikė išnaudojimo Bendrijoje taisyklę gretutinių teisių kontekste [24] teigdamas:

35. Sutinku su institucijomis, kad 4 straipsnio 2 dalis nėra negaliojanti.

„Jei gretutine teise yra remiamasi, siekiant užkirsti prekių, teisės turėtojo ar su jo sutikimu platinamų vienoje valstybėje narėje, patekimą į rinką kitoje valstybėje narėje vien tik tuo pagrindu, kad toks platinimas nevyko nacionalinėje teritorijoje, toks nacionalinių rinkų izoliavimą įteisinantis draudimas nesuderinamas su esminiu Sutarties tikslu – visas nacionalines rinkas sujungti į vieną rinką.

36. Kaip nurodyta pirmiau [22], iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą yra aišku, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia žinoti, ar tuo atveju, jeigu 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose

22 — 17 punktas.

23 — Sprendimas 78/70, 1971, Rink. p. 487.

24 — Žr. 3 išnašą.

Toks tikslas negalėtų būti pasiektas, jei egzistuojant įvairioms valstybių narių teisės sistemoms tų valstybių piliečiai galėtų padalinti rinką ir įvesti savavališką diskriminaciją ar paslėptus prekybos tarp valstybių narių apribojimus.

Todėl tai pažeistų laisvo prekių judėjimo Bendrijoje nuostatas, jei garso įrašų gamintojas nacionalinės teisės aktais suteiktą teisę platinti apsaugotas prekes įgyvendintų taip, kad toje valstybėje draustų prekybą jo ar su jo sutikimu kitoje valstybėje narėje į rinką patiektomis prekėmis tik todėl, kad tokio platinimo nebuvo pirmosios valstybės narės teritorijoje.“ [25]

39. Sprendime *Dansk Supermarked* [26] Teisingumo Teismas pakartojo šį principą autorių teisių kontekste siaurąja prasme:

„<...> (EB 28 ir 30) straipsniai turėtų būti aiškinami kaip reiškiantys tai, kad valstybių narių teisminės institucijos autorių teisių ar teisių į prekių ženklą pagrindu negali drausti toje valstybėje narėje patiekti į rinką prekes, kurioms taikytinos kurios nors iš šių teisių, jei tos prekės buvo teisėtai tokių teisių savininko ar su jo sutikimu patiektos į rinką kitoje valstybėje narėje.“ [27]

40. Reikėtų pažymėti, kad 1974 m. Teisingumo Teismas analogiškas teisių išnaudojimo Bendrijoje taisykles išplėtojo tiek prekių ženklų [28], tiek patentų [29] srityje.

41. Teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklės taikymo poveikis yra toks, kad Bendrija yra laikoma viena rinka, kaip ir turėtų būti iš tikrųjų. Todėl ieškovė ir Lenkijos vyriausybė yra neteisios, teigdamos, kad regioninio teisės išnaudojimo suderinto įgyvendinimo poveikis yra toks, jog vidaus rinka „bus padalinta į atskiras teritorijas ir rinkas“ ir kad regioninio teisės išnaudojimo pasekmė yra rinkos padalinimas, nes jis teisių turėtojus įgalina nuspręsti, ar patiekti prekes į atitinkamą nacionalinę rinką. Priešingai, teisės išnaudojimo Bendrijoje taisyklė užtikrina, kad kai tik prekė teisės savininkui sutikus yra patiekiama į vienos iš valstybių narių nacionalinę rinką, tokia preke gali būti toliau laisvai prekiaujama visose 25 nacionalinėse rinkose, sudarančiose bendrą ES rinką.

25 — 12 ir 13 punktai.

26 — Sprendimas 58/80, 1981, Rink. p. 181.

27 — 12 punktas.

28 — Sprendimas *Centrafarm prieš Winthrop*, 16/74, 1974, Rink. p. 1183.

29 — Sprendimas *Centrafarm prieš Sterling Drug*, 15/74, 1974, Rink. p. 1147.

42. Atsižvelgdama į visa tai, toliau pereinu prie įvairių ieškovės ir Lenkijos vyriausybės pateiktų argumentų svarstymo.

Nuomos ir panaudos teisių direktyva

43. Ieškovė pateikia Nuomos ir panaudos teisių direktyvos 9 straipsnio 2 dalies, kurios formuluotė yra iš esmės identiška Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 daliai, istoriją. Ji teigia, kad tik 1994 m. (t. y. praėjus dvejiems metams po Nuomos ir panaudos teisių direktyvos priėmimo), atsakydama į rašytinį Europos Parlamento nario Geoffrey Hoon klausimą, Komisija nurodė, kad ji su platinimo teisėmis susijusias nuostatas supranta kaip tarptautinio išnaudojimo draudimą. Ieškovė mano, kad Teisingumo Teismo praktika, kurią siekė atspindėti 9 straipsnio 2 dalis, tuo metu nedraudė tarptautinio teisių išnaudojimo ir kad todėl tarptautinio teisių išnaudojimo draudimas buvo įvestas ne teisės aktais, bet kitais nei įprastas teisės aktų leidimas būdais.

44. Atrodo, kad ieškovės argumentas yra tas, kad, kai Komisija pateikė Nuomos ir panaudos teisių direktyvos pasiūlymą [30], ji nesiekė 9 straipsnio 2 dalimi uždrausti tarptautinio teisių išnaudojimo.

45. Reikia pripažinti, kad iš šio pasiūlymo aiškinamojo memorandumo [31] nėra aišku, ar Komisija taip suprato šią nuostatą, nors teiginys, kad „Bendrijos teise pagrįstas teisės išnaudojimas yra susijęs tik su platinimu Bendrijos viduje“ galėtų reikšti, jog tai yra taip. Bet kuriuo atveju, nors aiškinamojo memorandumo teiginiai kai kuriais atvejais ir gali būti naudingi, priimto teisės akto teisinis veikimas negali priklausyti nuo ankstesnio Komisijos požiūrio į galimą šio teisės akto projekto poveikį. Galutinį sprendimą priima Teisingumo Teismas. Spręsdamas dėl tinkamo teisės akto išaiškinimo, Teisingumo Teismas kreips ypatingą dėmesį į galiausiai priimtos versijos tikslą, normų sistemą ir tekstą.

46. Atrodo, kad nagrinėjamoje byloje ieškovė nepasako nieko daugiau nei tai, kad Nuomos ir panaudos teisių direktyvos 9 straipsnio 2 dalis buvo neaiški, kai ji buvo priimta. Nors nėra pageidautina, kad Bendrijos teisės aktai būtų daugiareikšmiai, tačiau

30 — 1991 m. sausio 24 d. Tarybos direktyvos dėl nuomos ir panaudos teisių bei tam tikrų teisių, gretutinių autorių teisėms, pasiūlymas (OL C 53, 1991, p. 35).

31 — KOM(90) 586 (galutinis), 7 straipsnio 2 dalies (9 straipsnio 2 dalies pirmtakės) komentaras.

vargu, ar taip nėra buvę; iš tikrųjų kartais to neįmanoma išvengti. Esant tokioms aplinkybėms, Teisingumo Teismo prašoma šią nuostatą išaiškinti.

47. Jei Teisingumo Teismas turėtų aiškinti Nuomos ir panaudos teisių direktyvos 9 straipsnio 2 dalį, manyčiau, kad pagal analogiją su sprendimu *Silhouette* išvada turėtų būti tokia pati. Tačiau ši nuostata nėra susijusi su Teisingumo Teismui šioje byloje pateiktais prejudiciniais klausimais.

Sprendimas Silhouette

48. Ieškovė teigia, kad Teisingumo Teismas klydo, sprendime *Silhouette* laikydamasis požiūrio, kad tarptautinis teisės išnaudojimas gali būti kliūtis vidaus rinkai; priešingai, vidaus rinkos veikimas būtų garantuojamas, jei teisės išnaudojimas Bendrijoje būtų panaikintas ir būtų taikomas tarptautinis teisės išnaudojimas.

49. Toks požiūris galėtų būti teisingas, jei tarptautinis teisės išnaudojimas būtų privalomas visoms valstybėms narėms. Tačiau to nesiūloma [32]. Kaip paaiškinta pirmiau [33], prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei palikti tarptautinį teisių išnaudojimą (žr. antrąjį klausimą, aptartą pirmiau) ir, jei taip, ar ši nuostata yra negaliojanti. Teisingumo Teismas sprendime *Silhouette* aiškiai nagrinėjo klausimą, ar galimas tarptautinis teisės išnaudojimas [34] galėtų būti kliūtis vidaus rinkai. Jis padarė išvadą, jog tokio pasirinkimo uždraudimas yra „vienintelis galimas išaiškinimas, galintis užtikrinti, kad (Prekių ženklų) direktyvos tikslas, būtent saugoti vidaus rinkos veikimą, bus pasiektas. Situacija, kai vienos valstybės narės galėtų numatyti tarptautinį teisės išnaudojimą, o kitos valstybės narės numatytų tik teisės išnaudojimą Bendrijoje, neišvengiamai sudarytų kliūtis laisvam prekių judėjimui ir laisvei teikti paslaugas.“ [35]

50. Ieškovė siekia sumenkinti sprendimo *Silhouette* reikšmę, teigdama, kad Teisingumo Teismo sprendimai, susiję su kitomis nei Autorių teisių direktyvos nuostatomis, kurių formuluotė panaši į 4 straipsnio 2 dalį, nagrinėjamam klausimui nėra svarbūs.

32 — To nebuvo siūloma ir sprendime *Silhouette*: žr. generalinio advokato F. G. Jacobs išvados 31 punktą ir sprendimo 19 punktą.

33 — 17 punktas.

34 — T. y. leidimas valstybėms narėms, jei jos taip pasirinktų, išlaikyti tarptautinį teisių išnaudojimą papildomai prie jau esančio (privalomo) teisių išnaudojimo Bendrijoje, kurį yra nustatęs Bendrijos teisės aktų leidėjas.

35 — 27 punktas. Taip pat žr. išvados 41 ir 42 punktus.

51. Aš su tuo nesutinku. Taikydamas EB 28 ir 30 straipsnius, Teisingumo Teismas teisių išnaudojimo Bendrijoje doktriną išplėtojo įvairiose intelektinės nuosavybės srityse [36]. Bendrijos teisės aktų leidėjas keliose EB 95 straipsniu pagrįstose derinančiose direktyvose aiškiai numatė teisių išnaudojimą Bendrijoje įvairių intelektinės nuosavybės sričių atžvilgiu [37]. Įvairiose intelektinės nuosavybės srityse doktriną pagrindžiantis principas tiesiogiai išplaukia iš laisvo prekių judėjimo vidaus rinkoje reikalavimo. Kaip ir Prekių ženklų direktyva, Autorių teisių direktyva pagrįsta EB 95 straipsniu. Tai yra derinanti direktyva, ir iš jos išsamios preambulės yra aišku, kad jos esminiai tikslai buvo užtikrinti, jog „konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma", „padėti įgyvendinti keturias vidaus rinkos laisves" ir užtikrinti „sklandų vidaus rinkos veikimą". [38] Nematau jokio pagrindo neatsižvelgti į Teisingumo Teismo sprendimus, priimtus analogiškame kontekste dėl panašių nuostatų.

geografinio taikymo sritis būtų tokia pati visoms Bendrijos teisės suderintoms intelektinės nuosavybės teisėms. Tačiau aš sutinku su Taryba, kad būtų sunku pateisinti tai, jog ribotesnė platinimo teisė būtų suteikiama literatūros ar meno kūrinio autoriui nei duomenų bazės autoriui. Be to, tokia audiovizualinė medžiaga, kokia nagrinėjamoje byloje, bus dažnai papildomai saugoma prekių ženklo, greta jau esamų autoriaus ir gretutinių teisių. Todėl, numačius autoriaus platinimo teisės tarptautinį išnaudojimą, tai neleistų pasiekti tokio poveikio, kokio nori ieškovė nagrinėjamoje byloje, nes šių teisių į prekių ženklą turėtojai bet kuriuo atveju galėtų prieštarauti paraleliniam teisių turėtojų ar su jų sutikimu Bendrijoje neparduodamų įrašų importui.

Proporcingumo principas

52. Reikia pripažinti, jog nėra viršesnio principo reikalavimo, kad teisių išnaudojimo

53. Ieškovė, kurią remia Lenkijos vyriausybė, teigia, kad jeigu (kaip, jos nuomone, yra šiuo atveju) vieningas tarptautinio teisių išnaudojimo taikymas turi tokį patį poveikį vidaus rinkai kaip teisių išnaudojimas Bendrijoje, o kitais atžvilgiais yra mažiau apribojantis, proporcingumo principas reikalauja, kad

36 — Žr. 38–40 punktus.

37 — Nuomos ir panaudos teisių direktyva, minėta 7 išnašoje; Programinės įrangos direktyva, minėta 8 išnašoje; Duomenų bazių direktyva, minėta 9 išnašoje; Prekių ženklų direktyva, minėta 10 išnašoje; Direktyva 98/71 dėl teisinės dizaino apsaugos, minėta 11 išnašoje, ir Direktyva 87/54/EEB dėl puslaidininkių įtaisų topografijų teisinės apsaugos, minėta 12 išnašoje.

38 — Pirma, trečia ir septinta konstatuojamosios dalys, minėtos pirmiau 7 punkte.

tarptautinis teisių išnaudojimas būtų taikomas vietoj teisių išnaudojimo Bendrijoje.

54. Proporcingumo principas dažnai yra reikšmingas vertinant specialias priemones ir pasirinkimus Bendrijos teisės aktų leidėjo patvirtintos bendros politikos kontekste. Tačiau jo negalima naudoti kaip priemonės esminio politinio pasirinkimo – šiuo atveju Bendrijos leidėjo pasirinkimo tarp privalomo tarptautinio teisių išnaudojimo ir privalomo regioninio teisių išnaudojimo – teisėtumui nustatyti. Vertinti tokios politikos argumentus nėra Teisingumo Teismo funkcija [39].

55. Taip pat, kiek tai susiję su proporcingumo principu, ieškovė teigia, kad regioninio teisių išnaudojimo principas nėra susijęs su kova su piratavimu, kuri yra teisėtas Autorių teisių direktyvos 4 straipsnio 2 dalies tikslas. Tai reiškia, kad Komisija piktnaudžiavo savo įgaliojimais.

56. Tačiau, kaip teisingai teigia Taryba ir Komisija, priimant šią nuostatą kova su piratavimu nebuvo pirminis teisės aktų leidėjo tikslas. Bet kuriuo atveju man atrodo, kad ta aplinkybė, jog išimtinė platinimo teisė nėra išnaudojama piratinių kopijų atveju (nes tokios kopijos nėra išleidžiamos į apyvartą su autoriaus sutikimu), parodo, kad 4 straipsnis iš tiesų yra tinkama nuostata kovojant su neteisėtu platinimu.

57. Apskritai man atrodo, kad viso šio ieškinio esmė iš tikrųjų yra gilus ieškovės įsitikinimas, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas, įtvirtindamas regioninį, o ne tarptautinį teisių išnaudojimą, pasirinko netinkamą politiką. Nors ieškovė visiškai teisėtai laikosi tokio požiūrio ir siekia jį pateisinti, tačiau Teisingumo Teismas nėra tinkama vieta tai daryti.

Konkurencija

58. Ieškovė ir Lenkijos vyriausybė teigia, kad teisių išnaudojimo Bendrijoje taisyklė pažeidžia esminį Bendrijos tikslą – skatinti didesnę konkurenciją Sąjungoje. Teisių išnaudojimas Bendrijoje per daug nusveria interesų balansą teisių turėtojo naudai ir sumažina vartotojų pasirinkimo galimybę.

39 — Išvados byloje *Silhouette* 51 punktas. Reikėtų taip pat pastebėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neklausia dėl privalomo tarptautinio teisių išnaudojimo taikymo.

59. Vėlgi tas argumentas susijęs su klausimu, ar privalomas tarptautinis teisių išnaudojimas būtų buvęs geresnis politinis pasirinkimas nei tarptautinio teisių išnaudojimo uždraudimas. Toks jis negali būti nagrinėjamas [40]. Apsiribodamas siekimu užginčyti teisių išnaudojimo Bendrijoje principą, mano nuomone, jis negali būti sėkmingas. Iš tikrųjų konkurencija vidaus rinkoje bus tik skatinama, jei bus naikinami neatitikimai, esantys dėl to, kad vienos valstybės narės taiko tarptautinį teisių išnaudojimą, o kitos ne. Todėl teisių išnaudojimas Bendrijoje skatina konkurenciją bendrojoje rinkoje: iš tikrųjų tai yra jo esmė. Tiek, kiek ieškovė siekia pagerinti konkurenciją tarptautiniu lygmeniu, galiu tik sutikti su Parlamentu, kad tai nėra vienas iš Bendrijos tikslų.

Saviraiškos laisvė

60. Ieškovė teigia, kad teisių išnaudojimo Bendrijoje principas pažeidžia Europos žmogaus teisių konvencijos 10 straipsnyje įtvirtintą saviraiškos laisvę, nes jo poveikis yra uždrausti importą iš trečiųjų šalių ir taip užkirsti kelią piliečiams gauti informaciją.

61. Šis straipsnis numato, kad kiekvienas turi teisę į saviraiškos laisvę, kuri apima laisvę turėti savo nuomonę, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas valdžios institucijų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų. Neginčijama, kad 10 straipsnis apima ir idėjų skleidimą per filmus [41].

62. Iš Europos Sąjungos reikalaujama gerbti Konvencijoje įtvirtintas pagrindines teises [42].

63. Žinoma, tarptautinio teisių išnaudojimo draudimas neprilygsta importo iš trečiųjų šalių draudimui. Tačiau jis reiškia, kad tam tikros autorių ir gretutinių teisių saugomos bei Bendrijoje neplatinamos prekės gali būti neprieinamos Bendrijoje arba prieinamos tik

40 — Galima pastebėti, kad tuo pačiu argumentu buvo nesėkmingai remtasi byloje *Silhouette*: žr. išvados 48–53 punktus.

41 — Europos žmogaus teisių teismo pripažinta sprendime *Otto-Preminger Institut prieš Austriją*, A 295-A (1994).

42 — Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnio 2 dalis, atkartojanti teismų praktikoje išplėtotus principus (žr., pavyzdžiui, sprendimo *Schmidberger*, C-112/00, Rink. p. I-5659, 71–73 punktus ir juose minėtą teismo praktiką).

už aukštesnę kainą nei žemiausia kaina už Bendrijos ribų.

64. Kadangi tokios prekės autorius, patiekdamas prekę į rinką valstybėje narėje, gali užtikrinti, kad ji bus prieinama visoje Bendrijoje, aišku, jog teisių išnaudojimo Bendrijoje principas nepažeidžia autoriaus laisvės skleisti idėjas.

65. Kita vertus, tarptautinio teisių išnaudojimo draudimas gali iš esmės paveikti teisę gauti idėjas, nes tokią prekę Bendrijoje įsigyti siekiantis asmuo gali pamatyti, kad negalės to padaryti arba galės įsigyti tik už aukštesnę kainą, nei mokama už Bendrijos ribų. Tačiau Žmogaus teisių teismas nurodė, kad „teisė laisvai gauti informaciją iš esmės draudžia vyriausybei trukdyti asmeniui gauti informaciją, kurią kiti asmenys *norėtų ar galėtų norėti jam suteikti*“ [43]. Tarptautinio teisių išnaudojimo draudimas nereiškia taip išreikštos teisės draudimo.

66. Net jei Teisingumo Teismas nagrinėjamoje byloje padarytų išvadą, kad egzistuoja saviraiškos laisvės apribojimas, toks apribojimas, mano nuomone, būtų pateisinamas. Konvencijos 10 straipsnio 2 dalis numato, kad naudojimasis saviraiškos laisve, „kadangi tai yra susiję ir su pareigomis bei atsakomybe, gali būti priklausomas nuo tam tikrų formalumų, sąlygų, apribojimų ar sankcijų, kurias nustato įstatymas ir kurios demokratinėje visuomenėje yra būtinos <...> apsaugoti <...> kitų asmenų <...> teises“.

67. Teisingumo Teismas nusprendė, kad naudojimasis saviraiškos laisve gali būti apribojamas su sąlyga, kad apribojimai iš esmės atitinka bendrojo intereso tikslus ir, atsižvelgiant į jų tikslą, nėra neproporcingas ir nepriimtinas kišimasis, pažeidžiantis pačią garantuojamų teisių esmę. Esami interesai turi būti įvertinami, atsižvelgiant į visas bylos aplinkybes, siekiant nustatyti, ar yra išlaikoma sąžininga pusiausvyra [44].

68. Atrodo aišku, kad privalomo teisių išnaudojimo Bendrijoje, o ne galimo tarptautinio teisių išnaudojimo pasirinkimas atspindi patenkinamą esamų interesų pusiausvyrą. Intelektinės nuosavybės teisių reglamentavimas Bendrijoje atspindi bandymą subalansuoti konkuruojančius teisių turėtojo ir laisvo prekių judėjimo interesus. Autorių teisių direktyva aiškiai siekiama tokio balan-

43 — Sprendimo *Leander prieš Švediją*, A 116 (1987), 74 punktas, kitu šriftu išryškinta mano.

44 — Sprendimo *Schmidberger*, minėto 42 išnašoje, 80 ir 81 punktai.

so: preambulėje pabrėžiama tiek vidaus rinkos svarba [45], tiek aukšto intelektinės nuosavybės apsaugos lygio poreikis [46]. Be to, trečioje konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad teisės aktų leidėjas žinojo apie konfliktuojančius interesus, nurodant, jog siūlomas derinimas „yra susijęs su pagrindinių teisės, ypač nuosavybės teisės, įskaitant intelektinę nuosavybę, saviraiškos laisvės ir visuomenės intereso principų laikymusi".

69. Teisingumo Teismas nurodė, kad pagal Konvencijos 10 straipsnio 2 dalį „specialūs naudojimosi saviraiškos laisve apribojimai gali būti iš esmės pateisinami teisėtu kitų asmenų teisių apsaugos tikslu" [47].

70. Jis taip pat nurodė, kad nacionalinių institucijų turima diskrecija, nustatant pusiausvyrą tarp saviraiškos laisvės ir Konvencijos 10 straipsnio 2 dalyje minimų tikslų, yra skirtinga kiekvienam laisvės apribojimus pateisinančiam tikslui ir priklauso nuo nagrinėjamų veiksmų pobūdžio. Kai naudojimasis saviraiškos laisve neprisideda prie viešojo intereso aptarimo [48] ir, be to, vyksta tokiame kontekste, kai valstybės narės turi tam tikrą diskreciją, peržiūrėjimas yra apribotas įsikišimo protingumo ir proporcingumo išnagrinėjimu. Tai yra teisinga komercinio naudojimosi saviraiškos laisve atveju [49].

71. Man atrodo, kad nagrinėjamoje byloje nėra nieko, kas rodytų, jog Bendrijos teisės aktų leidėjo atliktas privalomas teisės išnaudojimo Bendrijoje, o ne galimo tarptautinio teisės išnaudojimo pasirinkimas būtų neprotingas arba neproporcingas.

Vienodas požiūris

72. Ieškovė teigia, kad išnaudojimo Bendrijoje principas pažeidžia vienodo požiūrio principą. Pateikdama kaip pavyzdį, ieškovė

45 — Žr. ypač pirmą, trečią ir septintą konstatuojamąsias dalis, minėtas pirmiau 7 punkte.

46 — Žr. ypač ketvirtą, devintą ir dešimtą konstatuojamąsias dalis, minėtas pirmiau 7 punkte.

47 — Sprendimo *Connolly prieš Komisiją*, C-274/99 P, Rink. p. I-1611, 46 punktas. Šiame kontekste galima pastebėti, kad Konvencijos Pirmojo protokolo 1 straipsnis saugo teisę į nuosavybę, kuri apima ir intelektinę nuosavybę: sprendimo *Smith Kline ir French Laboratories prieš Nyderlandus*, 66 DR 70, 1990, p. 79.

48 — Kiek tai susiję su dalyvavimu bendrajam interesui įtakos turinčiame ginče: žr. sprendimo *VGT Verein gegen Tierfabriken prieš Šveicariją, Reports of Judgements and Decisions* 2001-VI, 69 ir 70 punktus, mininčius sprendimo *Hertel prieš Šveicariją, Reports* 1998-VI, 2325 ir 2326 punktus, kuriuose Žmogaus teisių teismas nurodė: „Tačiau būtina sumažinti vertinimo ribas, kai kalbama ne apie visiškai „komercinio" pobūdžio atitinkamo asmens teiginius, bet apie jo dalyvavimą bendrajam interesui įtakos turinčiame ginče, pavyzdžiui, dėl visuomenės sveikatos." (47 punktas).

49 — Sprendimo *Karner* (C-71/02, 2004, Rink. p. I-3025) 51 punktas, kuriame minima Europos žmogaus teisių teismo praktika (įskaitant sprendimą *VGT Verein gegen Tierfabriken*, minėtą 48 išnašoje).

pažymi, kad Turkijos gamintojas gali kontroliuoti turkiškus leidimus ES, o Graikijos gamintojas negali. Atvirkščiai, Graikijos, pavyzdžiui, knygos, licenciatas turi atitinkamas teises visoje ES, o Turkijos licenciatas tokių teisių neturi.

73. Tačiau šie pavyzdžiai, viena vertus, susiję su teisių turėtoju arba licenciatu, įsisteigusiu trečiojoje valstybėje, o kita vertus, su teisių turėtoju arba licenciatu, įsisteigusiu Bendrijoje. Todėl šios situacijos yra akivaizdžiai skirtingos. Vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos – vienodai, išskyrus tuos atvejus, kai toks vertinimas yra objektyviai pateisinamas. Kaip teigia Taryba, Parlamentas ir Komisija, dėl to vienodo požiūrio principas bet kuriuo atveju nereikalautų, kad šios situacijos būtų vertinamos vienodai.

Teisinis pagrindas ir susitarimai su trečiosiomis valstybėmis

74. Ieškovė teigia, kad Autorių teisių direktyva buvo priimta remiantis neteisingu teisiniu pagrindu ir kad 4 straipsnio 2 dalis gali prieštarauti susitarimams su trečiosiomis valstybėmis. Deja, ieškovė nepateikia jokių šiuos teiginius patvirtinančių argumentų [50].

75. Dėl teisinio pagrindo aš sutinku su Taryba ir Komisija, kad EB 47 straipsnio 2 dalis, 55 ir 95 straipsniai [51] teisės aktų leidėjui leidžia imtis vidaus rinkai veikti būtinų priemonių, derinant nacionalinius autorių teisių įstatymus. Direktyvos, būtent 4 straipsnio tikslas, yra sukurti vidaus rinką (žr. ypač preambulės trečią konstatuojamąją dalį [52]). Suderinto kriterijaus dėl platinimo teisių išnaudojimo nustatymas Bendrijos lygmeniu neginčijamai įgalina pasiekti šį tikslą, nes priešingu atveju vidaus rinkoje kartu egzistuotų du skirtingi režimai – būtent tokia situacija, kuri sprendime *Silhouette* [53] Teisingumo Teismą privertė patvirtinti, kad analogiškas derinimas prekių ženklų kontekste gali būti pagrįstas EB 95 straipsniu. Iš Direktyvos nematyti, kad ji turėtų kokį nors kitą tikslą. Ta

50 — Nors žodinio nagrinėjimo metu ji išreiškė požiūrį, kad teisinio pagrindo nebuvimas išplaukia iš tos aplinkybės, jog teisės išnaudojimo Bendrijoje nustatymas apriboja konkurenciją. Šis argumentas buvo nagrinėtas pirmiau 57 ir 58 punktuose.

51 — Žr. 6 punktą.

52 — Išdėstyta pirmiau 7 punkte.

53 — Minėta 17 išnašoje.

aplinkybė, kad ji veikia bendroves tiek trečiosiose valstybėse, tiek Bendrijoje, nedaro įtakos jos teisiniam pagrindui.

76. Dėl susitarimų su trečiosiomis valstybėmis ieškovė nenurodė, kad kokia nors tarptautinė konvencija ar dvišalis susitarimas, kurio šalis yra Bendrija, reikalautų, jog Bendrija priimtų nuostatą dėl tarptautinio teisių išnaudojimo. Taip pat nebuvo nurodyta, kad priimant Direktyvą iš Tarybos buvo reikalaujama, jog ji atsižvelgtų į intelektinės nuosavybės teisių turėtojų situaciją trečiosiose valstybėse. Todėl bet kokia šių teisių turėtojų diskriminacija nepadaro šios priemonės negaliojančios. Vidaus rinkos priemonės pačios savaime gali daryti įtaką importui iš trečiųjų valstybių. Nepaisant to, jos gali būti tinkamai pagrįstos EB 95 straipsniu [54].

Šviečiamoji veikla ir kultūros paveldas

77. Galiausiai ieškovė teigia, kad teisių išnaudojimo Bendrijoje principas pažeidžia teisę į šviečiamąją veiklą (EB 153 straipsnio 1 dalis [55]) ir Danijos bei Europos kultūrinį paveldą (EB 151 straipsnis [56]).

78. Atrodo, kad ieškovė nori pasakyti, jog teisė į šviečiamąją veiklą ir Danijos bei Europos kultūros klestėjimas yra pažeidžiami, nes valstybių narių prekybininkai gali neturėti galimybės importuoti prekių iš už Bendrijos ribų, ypač iš JAV. Dėl EB 153 straipsnio 1 dalies Taryba, Parlamentas ir Komisija iš esmės teigia, kad Direktyva taip pat siekia šviečiamosios veiklos tikslo (žr. keturioliktą konstatuojamąją dalį), kuris pasiekiamas 5 straipsnio 3 dalies a punkte numačius autorių teisių išimtį dėl „naudojimo vien iliustracijos tikslais mokomajame arba mokslo tiriamajame darbe". Taryba atsižvelgė į kultūrinius aspektus, kaip yra aišku iš devintos, vienuoliktos ir dvyliktos konstatuojamųjų dalių. Komisija priduria, kad ji neįsivaizduoja, kaip 4 straipsnis galėtų pažeisti nagrinėjamas teises. Aš taip pat.

54 — Taip pat žr. išvados byloje *Silhouette* 46 punktą, paaiškinantį, kodėl Prekių ženklų direktyvos 7 straipsnio 1 dalis, jei ji aiškinama kaip uždraudžianti tarptautinį teisių išnaudojimą, „nereguliuoja santykių tarp valstybių narių ir trečiųjų valstybių", ir sprendimo šioje byloje 28 ir 29 punktus.

55 — „Siekdama remti vartotojų interesus ir užtikrinti vartotojų aukšto lygio apsaugą, Bendrija padeda užtikrinti vartotojų sveikatą, saugą ir ekonominius interesus, taip pat skatinti jų teisę į informaciją, šviečiamąją veiklą <...>"

56 — „Bendrija prisideda prie valstybių narių kultūrų klestėjimo <...>"

Išvada

79. Todėl, mano nuomone, į *Østre Landsret* pateiktus prejudicinius klausimus reikėtų atsakyti taip:

1. 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo 4 straipsnio 2 dalies analizė neatskleidė jokių jos galiojimui įtakos turinčių aplinkybių.

2. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB 4 straipsnio 2 dalis draudžia valstybei narei nacionalinės teisės aktuose palikti tarptautinį teisių išnaudojimą.